બનામે ખુદાવંદે બાલાઓ પસ્ત.

Reg. No. 2357

ચલતા પુરજા.

નામના

"મુનશી મેહદીહસન એહસાન" પાસે

ખાસ લખાવેલાં નાટકનાં ગાયનો.

પ્રગટ કરનાર

નવી આલફ્રેડ નાટક મંડળી.

પ્રોપરાયટર માણેકજી જીવણજી માસ્તર,

નં. ૩ ઈ, વુડ હાઉસ રોડ, કોલાબા—મુંબઈ.

હાલ મુ. ઘીકાંટા માસ્તર થીએટર અમદાવાદ.

જે ચોપડી ઉપર મા. જી. માસ્તરની સહીનો રબરનો છાપ નહી હશે તે ચોરીની અથવા ગલતે ઠેકાણે છપાયલી ગોટાળાવાળી સમજવી.

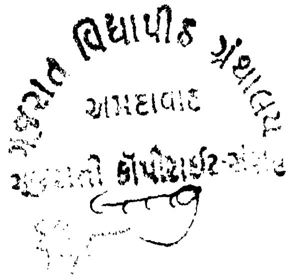
ધી જૈન એડવોકેટ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા. ચીમનલાલ ગોકળદાસે છાપી.

ઘીકાંટે જેશંગભાઈની વાડી—અમદાવાદ.

આવૃત્તિ ૫ મી.—પ્રત ૫૦૦૦.

સંવત ૧૯૭૮ સને ૧૯૨૨.

કીમત ચાર આના.

આ ચોપડી સને ૧૮૪૭ તથા ૧૮૬૭ ના આકટ પ્રમાણે રજીસ્ટર કરાવી છે.

NOTICE.

The New Alfred Theatrical Co.
BOMBAY.

To all whom it may concern NOTICE is hereby given that the Proprietor of THE NEW ALFRED THEATRICAL Co. of Bombay has put on the Boards at Bombay a Play in Urdu continued CHALTA-PURJA The Proprietor of the above Company is the owner of the songs therein as well as of the sole rights of performance and he reserves to himself all such rights under the law relating thereto. NOW. It is hereby notified that any person, or persons, company or companies found infringing any of the said rights whether of copyright or of perfortmance, will do so at his or their risk and will render himself or themselves liable to restaint there of by an injunction as well as to damage to the owner of the above company and steps will be taken by him to restrain the infringment of his rights and to recover damages at the cost and risk of the offending party or parties.

Dated at Bombay this 6 day of July 1914.

Maneckjee Jeevanji Master,
Proprietor
THE NEW ALFRED THEATRICAL Co.

બનામે ખુદાવંદે બાલાઓ પસ્ત

—⁂—

ચલતા પુર્જા.

નામના ખેલના પાત્રો.

મરદો.

આઝાદ—બહેઝાદ ફર્મનો નવો માલેક
અફરાદ—બહેઝાદ ફર્મનો આગલો નોકર
પાછળથી બનાવટી આઝાદ
સિકંદર—એક પુરાનો ડામીસ
અસલમ—બહેઝાદ ફર્મનો એક કલાર્ક.
નાઝીમ—એક રઇસનો છોકરો

ઔરતો.

મનીઝા—આઝાદની છોકરી
નજમા—અફરાદની છોકરી
શિગુફા—નાઝીમની બીબી
એ વતરોગે કયદીઓ, દારોગા,
નોકર, સહેલીઓ ઇત્યાદી ઇત્યાદી.

બનામે ખુદાવંદે બાલાઓ પસ્ત.

દેખાવ ૧—ઈશ્વરસ્તુતિ—ફિરિશતએ અકલ તથા ફારશતએ અમલ દુન્યા આજ કાલ કેવી રીતે ચાલે છે. તે પર વાદવિવાદ કરતા, આ નાટકના મુખ્ય પાત્રો પોતાનો ભાગ કેવી રીતે ભજવશે તે સમઝાવે છે.

દેખાવ ૨—જેલખાનામાં કયદીઓ પોતાની હાલતપર અફ્સોસ કરે છે જ્યાં સિકંદર નામી કયદી, જે એક પુરાનો બદમાશ છે તે, બીજા કયદીઓની મસખરી કરે છે, આ જેલખાનામાં અફરાદ નામનો એક કયદી જે એક દગાબાજ દોસ્તના ફસાવવાથી જેલની સજા ભોગવે છે, તેની મદદથી સિકંદર, જેલખાનું તોડીને નહાસી જાય છે.

દેખાવ ૩—બન્ને નહાસતા એક જંગલમાં આવે છે, અને હવે શું કરવું તેનો વિચાર કરે છે. અફરાદ પોતાની બેટી નજમાને મલવા અધીરો પડેલો હોવાથી પોતાના શહેર દિલ્હી તરફ જાય છે, આ જંગલમાં નાજીમ નામનો જવાન, પોતાની બાયડીને તેડવા સાસરે જતો દેખાય છે. ત્યાં લુચ્ચો સિકંદરખાન તેને મલેછે, અને તેનાથી બધી હકીકત જાની લઇ, નાજીમની ફરમાસથી તેની સાથે નાજીમના સાસરીયાં ગામ જવા તેને લુટવાના ઇરાદાથી તૈયાર થાય છે.

દેખાવ ૪—નજમાં અફરાદની બેટી; પોતાની ગરીબીપર અફસોસ કરતી ઉભી છે જ્યાં અસલમ નાંમી જવાનનું આવવું થાય છે. નજમાની ગરીબીપર તરસ ખાઈ પોતાની ન્હાની બહેનને શીખવવાનું સોંપે છે. અસલમના જવા બાદ નજમાનો બાપ, જે કેદખાનાથી ન્હાસીને આવેલો છે તે, ગુસ્સાભેર દાખલ થાય અને આ નાદ કે જેણે અફરાદને ફસાવ્યો હતો, તેના બગદાદથી

આવી પહોંચવાના સમાચાર જે એક ન્યુસમાં છપાયાં છે તથા પોતાના મોટાભાઈ તેને એસતેકબાલ જનાર છે, તે પોતાની છોકરી નજમાને બતાવીઆજા.દ પર પોતાનો જુનો કીનો લેવાનો ઇરાદો કરી નજમાના રોકવા છતાં ગુસ્સાભેર ચાલી જાએ છે.

દેખાવ ૫—સિકંદર નાજીમને રખડતો કરી પોતેજ ના.જીમ બનીને ના.જીમના સાસરીયાંમાં જાએ છે.

દેખાવ ૬—સિકંદર જે બનાવટી ના.જીમ બનીને આવ્યો છે તે ના.જીમની બાએડીને લઇને જવા માંડે છે ત્યાં ખરો ના.જીમ આવી પહોંચે છે અને સિકંદરને, ઠગારો જણાવે છે, પણ કોઇ તેનું માનતું નથી. તેથી તેને ત્યાંથી હડધુત કરી હાંકી કાંઢે છે ત્યાર બાદ સીકંદર નાજી.મની બાએડીને લઇને જાએ છે નાજી.મ પાછો આવે છે. અને જે માણસને, નાજી.મના સસરાએ નાજી.મને લેવા મોકલ્યો હતો જે તેનાથી છુટો પડી ગયો હતો તેને પોતેજ નાજી.મ છે એમ સાક્ષી તરીકે લાવે છે ત્યાં બધો પડદો ફુટી જાય છે અને બધાં, સિકંદરની પાછળ તેને પકડવા જાય છે.

દેખાવ ૭—સિકંદર, નદી કીનારે જે લોકો તેને પકડવા આવ્યા હતા તેનાથી નાહાસી આવે છે. જ્યાં દુરથી તેને અફ્રાદ આવતો જણાય છે તેને જોઇને તે છુપાઇ જાય છે. અ.ફ્રાદ આવી આજા.દ તેના સપાટામાં આવ્યો છે તેથી તેનાપર કીનો લેવા તૈયાર થાય છે અત્રે આજા.દ જે બગદાદથી આવેલો છે તે આવી લાગે છે અફ્રાદ અને આજા.દ વચ્ચે કેટલીક તકરાર થતાં અ.ફ્રાદ આજા.દને પીસ્તોલથી મારે છે અને નદીમાં નાખી દીએ છે આ દેખાવ સિકંદર જોઈ લે છે.

ડ્રોપ.

અંક બીજો.

(દેખાવ ૧—(જો કે હકીકતમાં ખુનતો આ જાદનું થયું છે પણ લોકો એમ સમજે છે કે અફ્રાદનું ખુન થયું છે અને તે ખુનનો શક, બનાવટી આજાદપર આવે છે કોર્ટમાં તે માટે તપાસ ચાલે છે પણ તે અફ્રાદ બનાવટી આજાદ તેમાંથી પુરાવો નહીં મલવાથી છુટી જાએ છે) આ ખુનની ચરચા હોટેલનો મેનેજર તથા તેનો નોકર કરેછે જ્યાં નજમાં અફ્રાદની છોકરી, પોતાના બાપનું ખુન આજાદે કીધું છે આમ માની લઇને (બનાવટી આજાદ) અફ્રાદ પાસે આવે છે પણ ખબર મલે છે કે તે તો સહવારની ત્રેનમાં ઉપડી ગયો. પોતાને ધોકો આપીને નહાસી ગયો તે માટે નજમાં પોતાનો ગુસ્સો જાહેર કરે છે. જ્યા અસલમ જે નજમા સાથે આવેલો છે તે ત્યાં આવી લાગે છે. નજમાં પોતાના બાપના ખુની સાથે જો એક વખત મેલવી આપે તો હમેંશાંને માટે પોતે અસલમની થઈ રહેવાને કહે છે. અસલમ તે વાતનો એકરાર કરે છે.

દેખાવ ૨—બનાવટી આજાદ પોતે ખુન કરતાં તો કરી ગયો પણ પોતાના દીલને કંઇ સુખ મલતું નથી. તેનો અફસોસ કરતો દેખાય છે.

દેખાવ ૩—મનીજા ખાબમાં પોતાના બાપનું ખુન થતું જુવે છે ખાબમાં બબડે છે તેને બનાવટી આજાદ જગાડે છે. ઉંઘમાંથી મનીજા ચૌકી ઉઠી બનાવટી આજાદને પોતાના બાપનું ખુન કરનાર તરીકે પકડે છે, પણ જ્યારે હોંશિયાર થાએ છે ત્યારે પસ્તાએ છે. અફ્રાદ (બનાવટી આજાદ) તેને યહાંથી દુર કરવા પોતાનો નાસ્તો મોકલવા માટે કહે છે મનીજા પોતાનો બાપ આવી ઠંડેપને વરતવાથી, અફસોસ કરતી જાએ છે અફ્રાદ (બનાવટી આજાદ) મનીજા માટે અફસોસ કરે છે ત્યાં માણુસ નાસ્તો લાવીને મુકે છે નાસ્તો આવ્યા બાદ સીકંદર દાખલ થાએ છે. અને કેટલીક વાતચીત બાદ પોતે સિકંદર છે આમ અફ્રાદને જણાવે છે. અફ્રાદ ગભરાએ છે. એને તેને ટાલવાની તદબીર કરે છે પણ સિકંદર માનતો નથી છેવટે રૂપીયા ત્રીસ હજારનો ચેક લઇને

જાએ છે. સિકંદરના જવા બાદ અસલમ નજમાનો ચાહનાર જે. (જે આજાદનો પોતાનો નોકર છે) આવી લાગી અફ્રાદની છોકરી નજમાં તેને મલવા માગે છે. આમ અફ્રાદને જણાવે છે. અફ્રાદ તેને ટાલવા કહે છે પણ અસલમ કહે છે કે તમો જો તેને નહીં મલશો તો તે મોટું તુફાન કરશે. તેથી લાચાર બની. અફ્રાદ કહે છે કે જા નજમાને લાવીને યહાં બેસાડ; પણ તેને એકલીનેજ બેસાડજે આમ હુકમ આપી પોતે અફ્રાદ છે એમ પકડાઇ નહીં આવે તે માટે પોતાનો દેખાવ બદલવા જાએ છે અસલમ નજમાને, બેસાડી પોતે તેની રાહ જોતો બાગમાં બેસવાનું કહીને જાએ છે. અફ્રાદ પોતાના ચેહરામાં ફેરફાર કરી નજમાં સાંમે આવે છે, અને તેને પોતાના બાપના ખુની તરીકે માની તેની સાથે કેટલીક તકરાર કરે છે અફ્રાદમ તેને ઘણું સમઝાવે છે, પણ તે માનતી નથી ઘણી હુજ્જત કરી અફ્રાદને ગીરેબાનમાંથી પકડે છે તેની આવી હુજ્જત જોઇને પોતેજ તેનો બાપ છે આમ જાહેર કરી, મોઢાંપર જે ફેરફાર કીધો હતો તે કાઢી નાંખે છે, આજાદની જગાપર પોતાના બાપને જોઇને નજમા હયરત થાએ છે.

દેખાવ ૪—અસલમ, બાગમાં નજમાની રાહ જુવે છે પણ નજમાં હજી સુધી આવી કેમ નહીં? તેની ચીંતામા પડે છે અને નજમાને શોધવા જાએ છે. ત્યાં મનીજા બનાવટી આજાદને પોતાનો ખરો બાપ સમઝે છે; પણ તે તેની સાથે સગા બાપ જેવા પ્યારથી વરતતો નથી તેનો અફસોસ પોતાની સહેલીઓ આગલ કરે છે સહેલીઓ તેને દિલાસો આપે છે. અને જાએ છે. ત્યાં નજમાં, પોતે ગભરાએલી આવે છે, અને આજાદને બદલે પોતાની બાપને જોવાથી; પોતે સમઝી જાએ છે કે, આજાદે ખુન નથી કીધું પણ આજાદનું ખુન તેના પોતાનાજ બાપનેજ હાથે થયું છે. અસલમ પાછળથી આવી નજમાની ચિંતાનું કારણ પુછેછે નજમાં તેને ખરો ભેદ બતાવતી નથી અને કહે છે કે હવે હમેશને માટે અસલમે નજમાને ભુલી જવું. કેમકે તે હવે તેની સાથે શાદી કરી શકશે નહીં, આમ કહી જવા કરે છે અસલમ તેને રોકે છે, બાદ અસલમ પોતે આમ માની લે છે કે આજાદે નજમાને કીધું

ધમકી આપીને ચુપ કરી નાંખી છે અને આજાદેજ નજમાના બાપનું ખુન કીધું છે, તેથી આ કામ છુપી પોલીસના વડાને જણાવવાનું કહીને જાએ છે.

દેખાવ ૫—બનાવટી આજાદ ખરા આજાદનું ખુન કરી મોટી દોલતનો ધણી થવા છતાં દિલને ચયન નહિ હોવાથી તથા વારંવાર સિકંદર આવી તેને સતાવે છે તેનો અફસોસ કરે છે જ્યાં સીકંદર પાછો આવી તેની પાસે રૂપીઆ દશ લાખ માગે છે. તે એવી શરતે કે ઘડીઘડી તુને આવીને સતાવું નહિ. બનાવટી આજાદ તેને રૂપીયા આપવા ના પાડે છે, સિકંદર તેને ધમકી આપે છે કે બચ્ચા સીધે રસ્તે નહીં ઉતરશે તો પાછું જેલખાને જવું પડશે, અત્રે આજાદની છોકરી મનીજાને બનાવટી આજાદ સિકંદરખાનના કહેવાથી બુલાવે છે મનીજા આવતાં સિકંદર તેની સાથે પ્યાર મોહબ્બતની ઘેલી ગાંડી વાતો કરે છે મનીજા તેને ધુતકારીને જાએ છે મનીજાના જવા બાદ સિકંદરખાન તેને ઝેહેર આપવાની વાત બનાવટી આજાદને કહે છે કેટલીક તકરાર પછી સિકંદરના કહેવા મુજબ કરવાને બનાવટી આજાદ લાચારીએ કબુલ થાય છે.

દેખાવ ૬—નાજીમ પોતાની ઓરત શિગુફા પર ખફા થાય છે કારણ કે તે સિકંદરની સાથે ચાલી ગઇ હતી શિગુફા તેને મનાવે છે.

દેખાવ ૭—મનીજા બીમાર જેવી નજર આવે છે ત્યાં બનાવટી આજાદ દવા પીવા કહે છે મનીજા દવાથી તો વધારે તબીયત ખરાબ થાય છે તેથી દવા પીવા બનાવટી આજાદને ના પાડે છે બનાવટી આજાદ મનીજાને કહે છે કે ત્હારે ગમે તો દવા ના પી, સિકંદરખાન બનાવટી આજાદને ઠપકો આપે છે કે, એમ છોકરીના કહેવા પ્રમાણે ચાલીને તેને બગાડી નાંખશે. જો દવા નહી પીશે તો સાજી કેમ થશે આમ કહી પોતે તેને દવા પીવા કહે છે ત્યાં નજમા પછવાડેથી નીકળી આવી મનીજાને દવા પીતી અટકાવે છે. તથા મનીજાને કહે છે કે થોડા વખતને માટે બાગમાં જઇ આરામ કર, મનીજા નજમાના કહેવાથી જાએ છે ત્યાર બાદ બાપ બેટી તથા સિકંદરખાન ત્રણેમાં

કેટલીક તકરાર થાય છે. નજમાં પોતાના બાપને સિકંદરખાનનો સાથ છોડવા વીનવે છે પણ સિકંદરખાનના પંજામાં બનાવટી આઝાદ સપડાએલો હોવાથી નજમાનું કહેવું લાચારીથી માનવાની ના પાડે છે તેથી નજમા લાચાર થઇને જાએ છે.

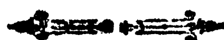
દેખાવ ૮—નજમા પોતાના બાપ માટે અફસોસ કરતી દાખલ થાએ છે ત્યાં દુરથી પોતાના ચાહનાર અસલમ, તથા પોલીસના વડાને આવતા જોઇ સમઝી જાએ છે કે, અસલમ મ્હારા બાપને આઝાદ સમઝીને તેને ફસાવવાની ગોઠવણ કરે છે. તેથી છુપાઇને તે લોકોની વાતો સમજે છે અસલમના ખુલાસાપરથી છુપી પોલીસના વડાને શક જાએ છે કે આઝાદ સાચો આઝાદ નથી. પણ તના લિબાસમાં કોઇ બીજોજ આઝાદ થઇ બેઠો છે તેથી પોલિશ કમીશનર પાસે વોરંટ લઈ આજે રાત્રે એ બનાવટી આઝાદને ગીરફતાર કરવો આમ મસહેલત કરી જાએ છે આ વાતો સાંભળી નજમા ગભરાટમાં પડે છે અને તુરતજ પોતાના બાપને ખબર કરવા દોડી જાય છે.

દેખાવ ૯—ખરો આઝાદ જેને નદીમાં નાંખી દીધો હતો તેને એક લૂટારાની ટોળી જીવતો બહાર કાઢી પોતા સાથે લૂટ કરવા કહે છે. આઝાદ તે માનતો નથી અને ગભરાતો આવે છે.

દેખાવ ૧૦—મધરાતના બાર વાગી ગયા છતાં પણ બનાવટી આઝાદને નીંદ ન આવવાથી આમ તેમ ફરે છે ત્યાં નજમા દોડી આવી છુપી પોલીસ તથા અસલમ વચ્ચે થએલી વાતચીત પોતાના બાપને કહે છે છેવટે બન્ને બાપ બેટી રાતો રાત શહેર છોડી નાશી જાએ છે, તે લોકના ન્હાસી જવા પછી મનીજાની નોકરાની દારૂના નશામાં આવી કોચપર સુઇ જાએ છે છુપી પોલીસનો વડો તથા અસલમ અને સિપાહીઓ આવી આઝાદને ગીરફતાર કરવો છે તેથી તેનીપર એકદમ તુટી પડીને, બાંધી લેવો, આવો મનસુબો કરી આઝાદના પલંગપર હલ્લો કરે છે, પણ આ-

જાદને બદલે તે પલંગપર મની.જાની નોકરાંના હસીનાને સુતેલી જોઈ બધા હેરત થાય છે. (ટેબલો.)

ડ્રોપ.

અંક ત્રીજો.

દેખાવ ૧—છુપી પોલીસનો વડો બનાવટી આજા.દ તેને થાપ આપી ન્હાસી ગયો તે માટે અફ્સોસ કરેછે ત્યાં **અસલમ** આવી એક ન્યુસપેપર જેમાં **આજા.દ** આપઘાત કરીને મરી ગયાની ખબર છુપી પોલીસના વડાને વંચાવે છે પણ તે વડો આ વાત માનતો નથી પણ આ વાતમાં કાંઇક ભેદ હોવાનું કહે છે. અને પોતે ઠરાવ કરે છે કે બનાવટી **આજા.દને** પકડવામાં જો નિશફ્લ થઇશ તો છુપી પોલીસનું કામ છોડી દઈશ.

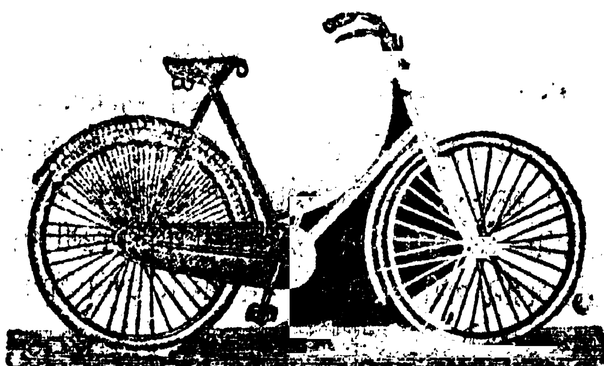
દેખાવ ૨—અફ્રાદ પોતાની બેટી નજમા સાથે નહાસી આવી એક ઝોપડીમાં રહેલાં છે ત્યાં **અસલી આજા.દ** જેને ચાંચીઆઓએ નદીમાંથી મરતો બચાવ્યોછે, તેને પોતાના સાથે ચાંચીયાના ધંધામાં જો સામેલ ન થાએ તો દેવીના ભોગ માટે તૈયાર રહેવાથી અસ્લી **આજા.દ** અફ્રાદ પાસે મદદ માંગવા આવે છે. કેટલીક વાતચીત થયા બાદ બંન્ને એકએકને ઓળખે છે અફ્રાદ પોતાનાં કીધેલાં કામ માટે પસ્તાવો કરી તેને પગે પડે છે અને પોતે કરેલી બુરાઇના બદલામાં પેલા ચાંચીઆઓ સાથે લડે છે. ચાચીયાઓનો નાશ કરી પોતે પણ જખ્મી થઇ અસલી **આજા.દના** પગ પાસે પડીને મરી જાએ છે અને મરતી વખતે પોતાની બેટી નજમાને આજાદ.ને સોંપી જાએ છે.

દેખાવ ૩—સિકંદરની બાયડી તથા તેનાં છોકરાંનો વાદવિવાદ—

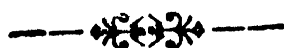
દેખાવ ૪—ચીફ્ જશટીસના હુકમથી એક બેરીસ્ટર જે વીલ સિકંદરે અફ્રાદ પાસે લખાવ્યું હતું તે વાંચે છે અને તમામ

માલો મિલકતનો મોટો ભાગ સિકંદરખાન જેને પોતાની માસીનો છોકરો જણાવ્યો તેને આપવા લખે છે સિકંદરખાન ખુશ થાએ છે ત્યાં નજમા અસ્લી આનંદ સાથ દાખલ થઇ ખરી હકીકત જણાવી પોતાના બાપનું છેલ્લું વસીયતનામું **બેરિસ્ટરને** આપે છે તે વાંચવાથી બધી ખરી વાતો જાહેરમાં આવે છે, અને સિકંદરને ગીરફતાર કરવામાં આવે છે નજમા મનીજાને દોલત મળવાની મુબારકબાદી આપે છે પણ મનીજા પોતાનો બાપ મરી ગયલો સમજી અફસોસ કરે છે ત્યાં આઝાદ પોતે ખરો આઝાદ છે એમ જાહેર થવાથી સરવે ખુશી થાય છે અત્રે અસલમ નજમાંના હાથની માગણી કરે તે નજમાં મનઝુર કરે છે.

(સમાપ્ત.)

બનામે ખુદાવંદે બાલાઓ પસ્ત.

ચલતા પુર્જા.

સહેલીઓ— (૧)

તુહી દીનાનાથ નિરંજન દુઃખભંજન
નિરાકાર સબ સંસારમે—
જીવ જંત જપત તેરી કિર્તીકા મંતર અંતર જામી
સ્વામી તેરી લીલા અપરમપાર "અહેસન" રાખત.
આધાર તેરે દરબારમે—

બ ફરિશતા— (૨)

ઇસ દુન્યામે માનુસ વોહી હૈ—તજેન ધર્મકા ધ્યાન માન—
સતપનપે ન્યારે ન્યારે તન મન ધન વારે સારે રામ મિલે રહે
આન બાંન—દુન્યામે—
બશરકા ખેલ હે દુન્યામે ઇમતેહાંકે લીએ
ફીર ન રાહ નીકાલસે ખોદે જાંકે લીએ
મરના હૈ એક દીન આખીર કો ઇસ જહાંકે લીએ
નહી હે દૌલતે દુન્યા તો બવેહાં કે લીએ
વહાંકી દૌલતે ઇમાન હે વહાં કે લીએ—દુન્યામેં

કયદીઓ— ૩

તીરે સિતમ હૈ લગાકયા, દા.ગે અલમ હૈ મિલાકયા
જોરે .ફલક આપડ઼ા યેહ ઘર મિલા યેહ દર મિલા
ગ.જ.બ બલા બદા બલા હે—કયા તીરે સિતમ.
સરપટ તુર્કી તાતારી દોડે. દોડે. દોડે. જખું ઘોડે.
સરપર ધરકર પત્થરકો હરદમ ફો.ડે જા જા

નાઝી.મ— ૪

આદ મુદ્દતકે નવેદે વસ્લે યાર આને કો હૈ
અબ .ખિ.જા જાતી હૈ ગુલશનમે બહાર આને કો હૈ
સાંસ લેનેમે જો આતી હય મુઝે બુએ .અરૂસ.
ઇસ તરફ શાયદ હવાએ કુએ યાર આને કો હૈ
હમ હૈં પાબંદે વ.ફા હૈં વોહ .ખુગર જુલ્મકે
ઉનકો ગુસ્સા આરહા હૈ હમકો પ્યાર આને કો હૈ
અય દિલે ના.ઝુક બહોત સદમે ઊઠાએ હિજ્ર કે
અબ વ.ફાકા તેરી ઉનકો .એતબાર આનેકો હૈ
શો.કે તીરે ના.જને દિલકો કીયા હૈ બે.કરાર
.ખુદ .બખુદ ઉ.ડકર નીશાંનેપર શીકાર આનેકો હૈ

સિકંદર ૫

મંય આતિશકા .ફવ્વારાહુ દો.જખકા એક શરારાહુ
હર ઘરમે આગ લગાનેકો મંય ગંધક બિજલી પારા હું
મંય જીસકો ચાહુ ખાક કરૂં દમ ભરમે કિ.સ્સા પાક કરૂં
દુન્યામે આફત ઢાનેકો ગોયા મંય ઝાડુ. તારા હું મંય
ચાલાકોમેં ચાલાકીસે બે બાકોંમે બે બાકીસે

સ.ફ.ફાકોમે સ.ફ.ફાકીસે મંય છાટ ફાંસકા ચારા હું
મેરા ડેં ભોલ બાલા સબસે યાંહાં નિરાલા—
[illegible]સ્તાહ અયગ્રા તુમને કહીં હય દેખા ભાલા—
પડ. જાય જીસ્સે પાલા હો .જીન્દગીકા લાલા
જીસ જીસ્પે જાલ ડાલા શયતાનકા હવાલા

—→※←—

નજમા ૬

ક્યસી ગત ભઈરે કોન પૂછત બાત,
ભવસાગરકી ગહેરી નદીયાં ટુટી નાવ અંધેરી રાત-
બારી કાયા એ ધન માયા, પુષ્પ જાતિ કુમલાત
"અહેસન" છોડ ન હાત-

—→※←—

સિકંદર— ૭

ચલતા પુરજા. પુતલા હું મંય અ.ઈયારીકા
અ.ઈયારીકા મક્કરીકા ગ.દદારિકા
મેરે દમસે ફ.િત્ના ચમકે .આલમમે
મંય હિકમત ફ.િતરત પર બાલાહું .આકૂલકા પરકાલાહૂં
બાતોંમે ઘાતોંમે હરફ્નહૂં મોલા.
મારા મેરા પાની નહીં માગે જી.નહાર
દાના હું .ફરજા.ના સીયાના મક્કાર
ફ.િત્ને મુઝમે લાખોં કરિશમે હજા.ર

—→※←—

સહેલીઓ ૮

ચલી ઠુમક ઠુમક ઠુમક બ્રિજ નારી નારી.
આઈ લપક ઝપક મત વારી પ્યારી-

હંસસી ચાલ હય મન હરવા પતલી કમર કમર પર કરવા
નાગની જુલફ તોરી, જોબનપે વારી.

—✻—

સહેલીઓ ૯

પ્યારી બની હો દુલહનિયા તુમ્હે લગ જાએગી નજરીયા જાન—
ચાહે સખી મારો ચાહ ગરિયાવો, સૈયાં તો લૂટે જોબનવા—
દિલકે અરમાનકા પયદા હુય અસર આંખોપર
મેહેરબાં આપકી ખિદમત મેરે સર આંખોપર
જબ્ત કહેતા હુયે ન આશકપે ખુલે રાજે દિલી
દિલ યેહ કહેતા હુય કદમ ચુમકે ધર આંખોપર
ચલો જાઓ ન સતાઓ મુઝે અયસી ન બનાઓ
ઝેપ ગઇ ઝેપ ગઇ વાહ વાહ ઝેપ ગઇ—ચાહે સખી

—✻—

સહેલીઓ ૧૦

યાદમાં જાઓ શાદ ઘડીસે શાદરહો આબાદજી
ચયનસે ખુશીસે રહો તુમ શૌકસે નેહાલ તોરે માંગકે સોહાગર હે
ભાગસે બહાલ.
દૂર હો અયશ કરો મસરૂર રહો (૨) વાર ફુલો ફલો
મખમૂરહો,
કભી ગમ અલમ ન રહે બહમ રહે બજમે અયશો નીશાત
ન રહે ફલકકી શિકાયતેં, રહે બાદે દોરે હયાત

ડ્રોપ.

—✻—

(૧૦) માં ગાયણુ પછી.

મનીજા. ૧૧

મીલ ગઇ બેખુદીએ શો.કસે રાહત ક્યસી
હો ગઇ દોનો જહાંસે હમે ફુરસત કયસી
અબતો દો ચારહી નાલોંકા રહાથા ઝગ.ડા
હારદી હ.જરતે દિલ આપને હિમ્મત ક્યસી
આપહી જોર કરે આપહી પૂછે હમસે
યેહ તો .ફરમાઇએ હય આજ તબીઅ.ત ક્યસી
ધમકીયાં દેતે હો કયું જ.જબએ દિલકી અય દા.ગ
બન્દા પરવર યેહ મહ.બ્બતમે હુકુમત કયસી

ઉપલા ગાયણુ પછી.

છોકરીઓ—

.જુલ્ફે. ચું સુમ્બુલ બુએ મુશ્કે .ખુતન ઉ ગુલે નઓ બહાર
સર્વે ક.દદે ચશ્મે મસ્તેતો શોખે. સીમી બદન
*તુર્કે તીર અ.ફગન દમે નાવક ફિગન
દીલમ કરદા: શિકાર બકે. હુસ્ને .ખાલે
રૂ.ખેતો લબે લાલે યમન...........

---

(૧૯) માં ગાયાણુ પછી.

છોકરી—

ફિર યેહ જ.ફા નહોગી ફિર યેહ સિતમ નહોંગે
અય ગ.ર્ખ ક્યા કરેગા જીસ રો.જ હમ નહોંગે
નિશાનએ .ગમે રંજો મલાલ કરકે મુઝે
રહેગા શાદ નતૂ પાયમાલ કરકે મુઝે
હોગા મેરી લહ.દમેં જબ હરતર.ફ અંધેરા
દા.ગે .ગમે જુદાઇ દિલમેં જલા કરેંગે
જોહો સંકેતો યેહ કહેના સબા પયામકે બાદ
તુમ્હારે નામકી રટ હય .ખુદાકે નામકે બાદ
કબ તુમ વ.ફા કરોગે બહેરે .ખુદા બતાદો
તર આંસુઓંસે દામન કબ તક કીયા કરેંગે.

નજમા ૧૧

યું .જુલ્મ કર–ન .જાલિમ લુત.ફો કરમકે બદલે
એક દિન તુઝે મીલેંગે .જુલ્મો સિતમકે બદલે
ઈસ .જુલ્મે નારવાકી આખ.ર સ.જા. મિલેગી
દોજ.ખ.કા ગ.ારહોગા બાગે. ઇ.રમકે બદલે
ઈસ .અયશો આર.જીપર કુલા હુવા હય ના.હક.
મીટ્ટીકી ક.બ્ર હોગી જોડો હુશમકે બદલે
દોલત ન સાથ દેગી .અ.જમત ન પાસ હોગી
કી.ડે ક.ફનમે હોંગે દામો દિરમકે બદલે

મનીજા, તથા સહેલીઓ— ૧૨

હાંરે મોરા જાન જીયરવા ધડકે, કાસે કહું દુખમય દુખયારી
હાએ અઇં મોરી મત મારી મોરી જાન
બિપત ભવરમે જાન હય દેયા, ઔઘટ ઘાટ ફસી મોરી નૈયા
હુઈ કયસી યેહુ ખવારી–મોરી જાન

સહેલીઓ ૧૩

રોવત કાહે ગરે લાગો ગુઇયાં
એક સિમત જહાંમે, કભી સાયા નહીં રહેતા
એક વજ.અ.પે અહેવાલ કીસીકા નહીં રહેતા
પડ. જાએગી ઉનકી નજ.રે મેહેર કિસી દીન
સુરજપે સદા અબ્ર તો છાયા નહીં રહેતા સુન સુન
પ્યારી બતીયાં તે હારી; જીયામે ચુભત હય ચુભે જયસે સુઇયાં

અનીઝા તથા સહેલીઓ ૧૪

બાવરી બાવરી હુઈ હુ નાહાન લોગ બાવરી હી જાનીએ
બાવરી હુઈયાં પિતાકારન—નાહાન લોગ
ગોરે ગોરે મુખપર છાયકી ઉદાસી કાસે કહું મંયતો
હરસકી પ્યાસી
સૈં જીયા ન જરારી વારી વારી વારી–નાહાન લોગ

નજમા— ૧૫

ઈલાહી મેરે નાલોમેં અજબ ઉલ્ટા અસર નિકલા
જીસે મ.કતુલ સમજીથી વોહી બેહાદ ગર નિકલા
.જ.ફાયે .ગયરકા શિકવા અબસથા ચર્ખે ગર્દુંસે
જહન્નમકા શરારા .ખુદ મેરા સો.જે જીગર નિકલા
હકી.કત ખુલ ગઈ આ.ખીર તિલસ્સમે રંગે આ.લમકી
મેરી હસ્તીકા કી.સ્સા તુલ હોકર મૂ.ખ્તસર નિકલા
સીતમકી ચલ ગઈ છુરીયાં મેરે ન.ખ્લે તમન્ના પર
ખિ.જાંકા દોર ગોયા દામને બાદે સહુર નિકલા.

નજમા— ૧૬

શિકવએ ચ.ર્ખે સિતમ.ગર કરૂં યા ન કરૂં,
અપની ત.કદીરકા .જિહુાર કરૂં યા ન કરૂં
ગીર પ.ડી .ખિરમને હસ્તીપે ત.ડપકર બીજલી
ફીતનએ હશ્રકો બેદાર કરૂં યા ન કરૂં
સૈં ચલદિયા સિતમગર .જારો ન.જર કરકે
પામાલ ઠોકરોંસે મેરી બહાર કરકે
દુનિયામેં .આશ.કોંકા દસ્તૂર ક્યા યેહી હય

જાતા હય કોઈ દિલકો તુ દાગદાર કરકે
દરદે ગમે જુદાઈ કુચ્છ દેર તો ઠહેરજા
પચતા રહી હું તુજકો મંય બેકરાર કરકે
માતમ બપા હય જોહર પહેલુમેં આરજુ.કા.
ઉમ્મીદને રૂલાયા ઉમ્મીદવાર કરકે.

સહેલીઓ ૧૭

જા તબીબ ઘર અપને તુ કી જાને સાર
આશક ચંગે કિન કીએ બિન દેખે દીદાર
ગોરીદાચિત લગા ચંબેલીયાં ધારાં (૨) વાર
પએણુ પોહારાં યારાંદે નાલ બહુારાં
ઘર ઘર ટિકલું ઘરઘર બિનદલુ ઘરઘર બાંકીયા નારાં
લક પતલા અખિયા ભીચ કજલા, સોણુતો જાતમયતારાં

નાઝીમ ૧૮

અભી હય ભોલી ભોલી ઉનકી બાતેં ખુર્દ સાલી હય
મગર ચિતવન યેહ કહેતી હય કયામત હોનેવાલી હય
રકાબતને હવાએ ગુલમે અયસી ફૂટ ડાલી હય
જુદાં પત્તેસે પત્તા હય અલગ ડાલીસે ડાલી હય
જવાનીકી ઉમંગે હય તબીઅત લાઓ બાલી હય
ન તુમ દુન્યામે ખાલી હો ન દુન્યા તુમસે ખાલી હય

શિરુફા તથા નાઝીમ ૧૯
તોરી સાંવરી સુરતપર વારી શામ વારીજાઉંજી
વારી વારી જાઉંજી—મનમાની દિલજાની

તોરી છમ છમ લાસાની ચાર તોરી—(૨) વાર
અય જાન મય કુરબાન હું કુરબાન હું હાં
એ તોરી સૈયાં મય લેલું બલૈયાં પીયારે
મોરે બાલમાં
સુંદર ગોરી મન લુભાવે
મોરે મંદિરવા પીયારે દિલજાન આઓ
માન જાઓ પ્રાણ આઓ

નજમા ૨૦

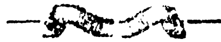
મુરખ છાંડ વથા અભિમાન અઉસર બીત ચલ્યો હય તેરો
દોદિનકો મહેમાન
ભૂપ અનેક ભયે પૃથ્વિપર, રૂપ તેજ બલવાન
કઉન બચ્ચે યા કાલ ગાલસે, મિટ ગએ નામનિશાન
ધવલ ધામ ધન ગજ રથ સેના, નારી ચંદ્ર સમાન
અંત સમય સબહીકો તજકર, જાય બસે શમશાન—

શમિશગાર ૨૧

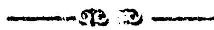
આંખે કહે કે દિલહીને હમકો કીયા, ખરાબ
ઔર દિલ કહે કે આંખોને મુઝકો મીટા દીયા
બિગડા કીસીકા કુચ્છ ન મગર હાએ મુફતમે
દોનોકી જીદને ખાકમે મુઝકો મીલા દીયા
હાલ ગલે બૈયાં મંય રોએ રોએ જાનીયાં
ઉચી અટરિયા પીયા બુલાવે, પતલી કમરિયા સો બલ ખાવે
થક થક ગઈયાં મંય રોએ રોએ જાનીયાં
જોરા જોરી ઘુંઘટ લાકે, જોબન રસ લૂટે
ગલે લાકે, લખલખ કઈયાં, મંય રોએ રોએ જાનીયાં

અહુતી તથા કલ્લુ ૨૨

ચલો નીકલ ગયા કંગાલ, બડા જંજાલ હમારે ઘરસે અરેહારેહાં
અબ હકાઅ હુવા મનહૂસ, થા બડા વોડુ મખ્ખી ચૂસ
દિલ ડોલ ગટરકા ઘૂસ, બુડ્ઢે કંજૂસકો ટાલા સરસે

ડોપ.

ડેનસીંગ ગર્લ્જ— ૨૩

હાર્ક ધી ડ્રમ્સ હાઉપે બીટ ઇજાબેલ, તુધી ટ્રમપીંગ ઓફ્ફ્રીટ
ઇજાબેલ સો ડ્રાઇ યોર આઈજ. સ્વીટ હાર્ટ ડોન્ટ ક્રાઇ
વીશ મી ગુડલક એન્ડ સે ગુડબાઇ ધેર ઇજ. એ વર્ક ટુ બી ડન
ઇજાબેલ, ધેર ઇજ. એ ફાઈટ ટુબી ઉવન ઇજાબેલ
ઇનટુધી લાઇન આઇ વીલ ફોલ; વેનધી બ્યુગલસ કોલ
હરી અપ કમઅલોંગ કમઅલોંગ, ફેરવેલ ઇજાબેલ ઇજાબેલ
ડોન્ટલેટ ઇટ ગ્રીવયુ, આઈ ગોટ ટુ ગો, ફેરવેલ ઇજાબેલ ઇજાબેલ
આઇહેવ ગોટ ટુ લીવ યુ, ટુ ફેસ ધી ફો યુ નો વેરીવેલ ઇજાબેલ
બેજ ધી બેટલ આઈ ગોથ્રુ; આઇ શેલ ડુ માઇ બેસ્ટ વેન આઇમ
ઇન ઇટ ટુ વીનઇટ ઇઝ આઇ વન યુ

